

Eskatologi

“Læren om de siste ting”

gr. 'eschatos' = sist

Eskatologi i GT

“Herrens dag”

- Den dagen Gud skal gripe inn og redde sitt folk fra fiendene deres (Jes 13:6, 9 og Esek 30:3).
- Første gang nevnt i Amos 5,18: “Ve dere som lengter etter Herrens dag! Hva vil dere med Herrens dag? Den er mørke og ikke lys.”
- Kan bli til dom for Israel også om de ikke holder seg til Gud.

Eskatologi i GT

På Herrens dag skal Guds rike komme:

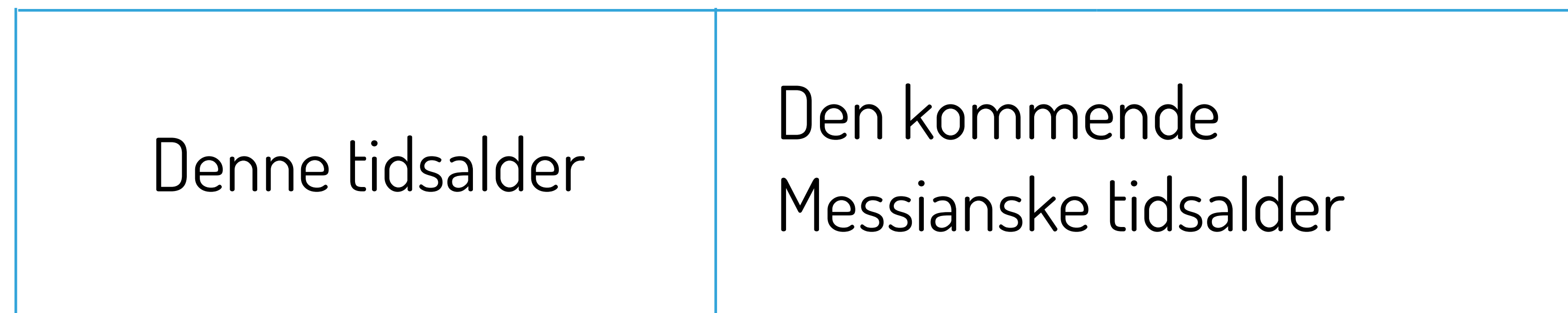
- “Ingen skal skade eller ødelegge noe på hele mitt hellige fjell. For landet er fylt av kjennskap til Herren slik vannet dekker havbunnen.” (Jes 11:9)
- “Da skal Herren min Gud komme, og alle de hellige med ham... Da skal Herren være konge over hele jorden.” (Sak 14:5, 9)

Eskatologi i GT

Guds rike skal komme ved Messias, Israels konge:

- “For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Herreveldet er lagt på hans skulder. Han har fått navnet Underfull rådgiver, Veldig Gud, Evig far, Fredsfyrste. Så skal herreveldet være stort og freden uten ende over Davids trone og hans kongerike. Han skal gjøre det fast og holde det oppe ved rett og rettferdighet fra nå og for alltid.” (Jes 9:6-7)
- “Du, Betlehem, Efrata, minst blant slektene i Juda! Fra deg lar jeg en hersker over Israel komme. Hans opphav er fra gammel tid, fra eldgamle dager.” (Mika 5:1)
- “Jeg så i mine nattsyner, og se! - med himmelens skyer kom en som var lik en menneskesønn. Han gikk bort mot den som var gammel av dager og ble ført fram for ham. Han fikk herskermakt, ære og rike så alle folk og nasjoner og tungemål skal tjene ham. Hans herskermakt er en evig makt som ikke skal forgå. Hans rike går aldri til grunne.” (Dan 7:13-14)

DEN JØDISKE TODELINGEN

HENDELSER SOM SKULLE SKJE NÅR MESSIAS KOM:

1. Hedningene strømmer til Gud

“I de siste dager skal det skje at Herrens tempelberg skal stå urokkelig som det høyeste av fjellene og rage over høydene. Dit skal alle folkeslag strømme.” (Jes 2:2)

HENDELSER SOM SKULLE SKJE NÅR MESSIAS KOM:

2. Ånden gis til alle

“En gang skal det skje at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker. Deres sønner og døtre skal profetere, de gamle skal drømme drømmer og de unge skal se syn.” (Joel 3:1)

HENDELSER SOM SKULLE SKJE NÅR MESSIAS KOM:

3. Oppstandelsen fra de døde

- “Dine døde skal bli levende, mine lik skal stå opp. Våkne opp og rop av fryd, dere som ligger i støvet! For din dugg er en dugg av lys, og jorden gjør dødninger levende.” (Jes 26:19)
- “Mange av dem som sover i jorden, skal våkne, noen til evig liv, andre til spott og evig avsky.” (Dan 12:2)
- (Mer i perioden mellom GT og NT: 2. Makkabeerbok, 4. Esra, 1. Enok, 2. Baruk...)

HENDELSER SOM SKULLE SKJE NÅR MESSIAS KOM:

4. Nyskapelsen

“Se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord. Ingen skal minnes de første ting, ingen skal tenke på dem.” (Jes 65:17)

HENDELSER SOM SKULLE SKJE NÅR MESSIAS KOM:

- 1. Hedningene strømmer til Gud**
- 2. Ånden gis til alle**
- 3. Oppstandelsen fra de døde**
- 4. Nyskapelsen**

Alt dette ble sett på som mer eller mindre én hendelse

DEN JØDISKE TODELINGEN

DEN JØDISKE TODELINGEN

Nyskapelsen

Ånden gis til alle

Messias blir konge

Guds rike kommer

Oppstandelsen fra de døde

Hedningene strømmer til Gud

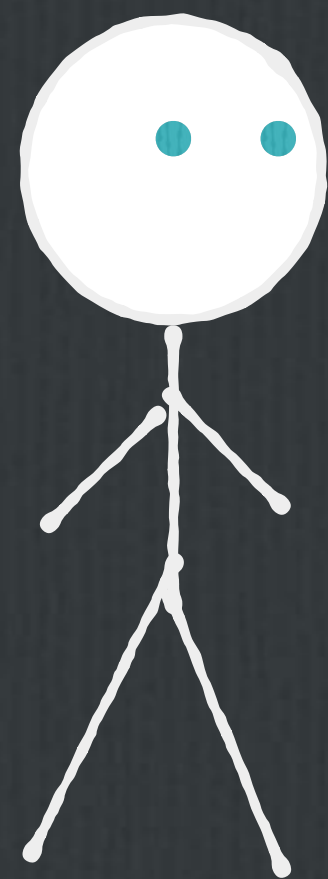
Herrens dag (dom)

Denne tidsalder

Den kommende
Messianske tidsalder

GT-profet

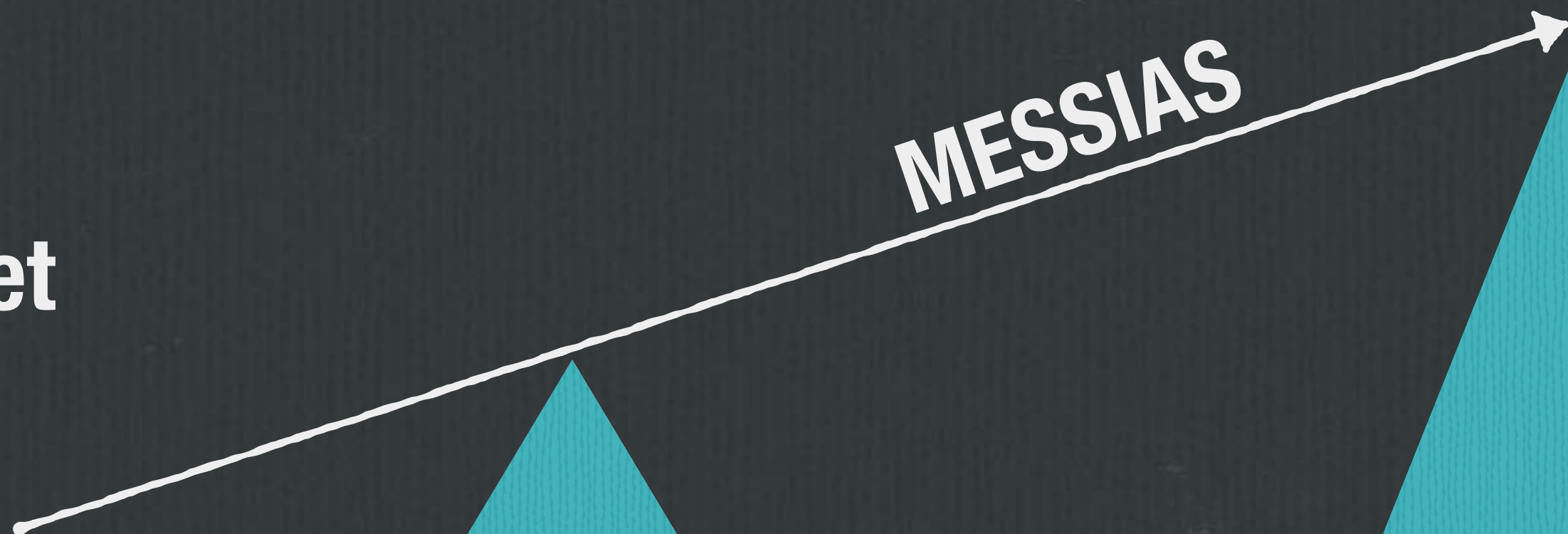
Jesu 1. komme

Jesu 2. komme

MESSIAS

JESU 1. OG 2. KOMME

Nyskapelsen

Ånden gis til alle

Messias blir konge

Guds rike kommer

Oppstandelsen fra de døde

Hedningene strømmer til Gud

Herrens dag (dom)

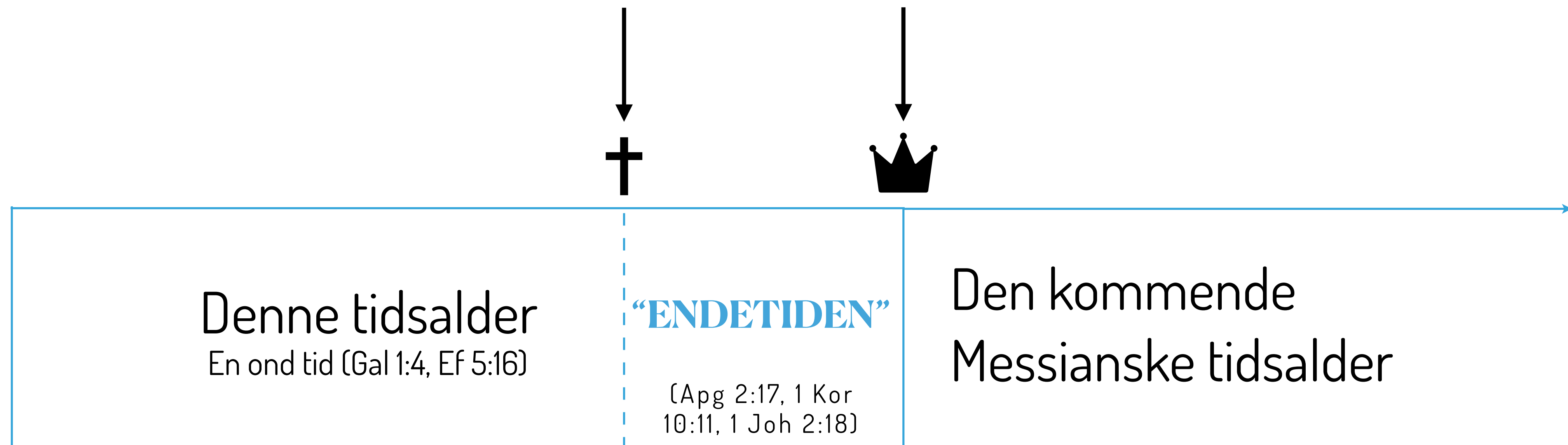
Denne tidsalder

Den kommende
Messianske tidsalder

JESU 1. KOMME

JESU 2. KOMME

[Gal 6:15, 2 Kor 5:17, Kol 3:9-10] **Nyskapelsen har begynt** **Nyskapelsen skal bli fullstendig** [Rom 8:19-22, Åp 21:1]
[Joh 7:37-38, Apg 2:17, Rom 8:23] **Ånden gis til alle** **Ånden gir liv til alt** [1 Kor 15:35-45, Joh 7:39, Åp 22:1]
[Matt 28:19, 1 Kor 15:25, Åp 1:5] **Messias er allerede konge** **Messias blir konge over hele jorden** [Mark 13:26]
[Luk 11:20] **Guds rike har allerede grepet inn** **Guds rike kommer for fullt** [Luk 11:2, Åp 21:3-4]
[Kol 1:18] **Jesu oppstandelse fra de døde** **Oppstandelsen fra de døde** [Joh 5:28-29, Åp 20,11-13]
[Apg] **Hedningene strømmer til Gud** **Alle folk vil være representert foran tronen** [Åp 7:9]
[Joh 3:18] **Den som ikke tror er allerede dømt** **Herrens dag (dom)** [Matt 25:31-46, 1 Kor 1:8, 2 Tim 4:1]

Ef 1:21, Rom 12:2, 1 Kor 1:20, 2:6-8, 3:18, 2 Kor 4:4.

JESU 1. KOMME

[Gal 6:15, 2 Kor 5:17, Kol 3:9-10] **Nyskapelsen har begynt**

[Joh 7:37-38, Apg 2:17, Rom 8:23] **Ånden gis til alle**

[Matt 28:19, 1 Kor 15:25, Åp 1:5] **Messias er allerede konge**

[Luk 11:20] **Guds rike har allerede grepet inn**

[Kol 1:18] **Jesu oppstandelse fra de døde**

[Apg] **Hedningene strømmer til Gud**

[Joh 3:18] **Den som ikke tror er allerede dømt**

“ENDETIDEN”

Helbredelser

Åndelig liv til de som tror

Konge i det skjulte

Omvendelse

Åndelig oppstandelse v/tro

Misjon

Misjon

JESU 2. KOMME

Nyskapelsen skal bli fullstendig [Rom 8:19-22, Åp 21:1]

Ånden gir liv til alt [1 Kor 15:35-45, Joh 7:39, Åp 22:1]

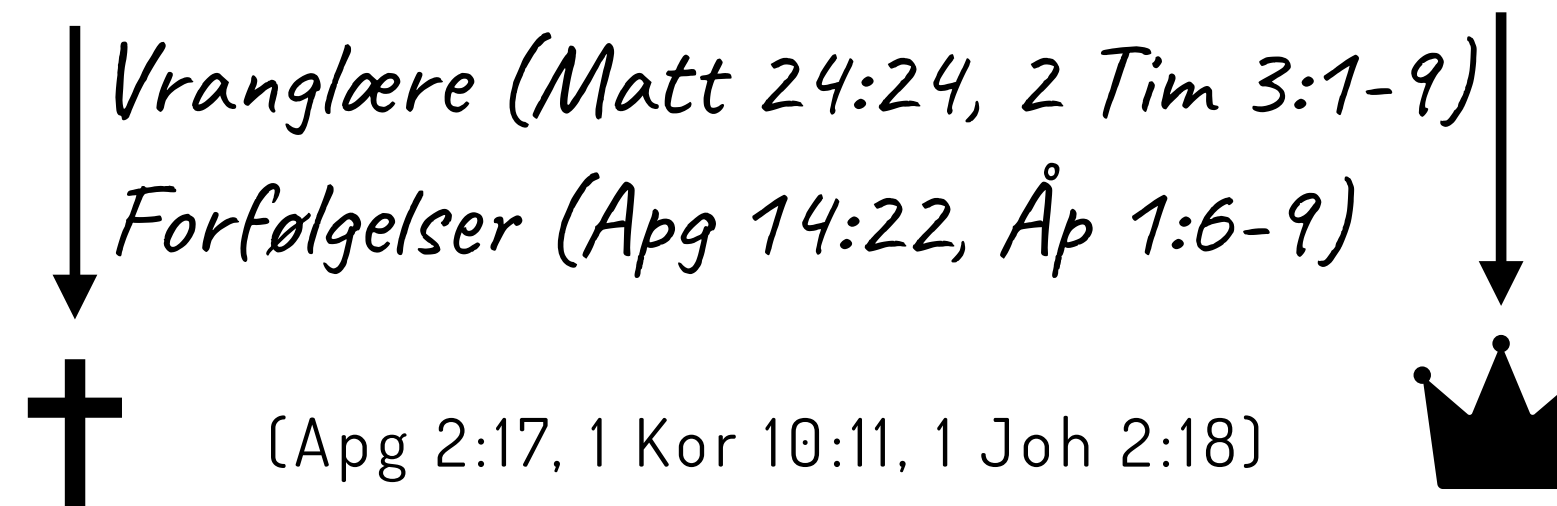
Messias blir konge over hele jorden [Mark 13:26]

Guds rike kommer for fullt [Luk 11:2, Åp 21:3-4]

Oppstandelsen fra de døde [Joh 5:28-29, Åp 20,11-13]

Alle folk vil være representert foran tronen [Åp 7:9]

Herrens dag (dom) [Matt 25:31-46, 1 Kor 1:8, 2 Tim 4:1]

Denne tidsalder
En ond tid [Gal 1:4, Ef 5:16]

Den kommende
Messianske tidsalder

Ef 1:21, Rom 12:2, 1 Kor 1:20, 2:6-8, 3:18, 2 Kor 4:4.

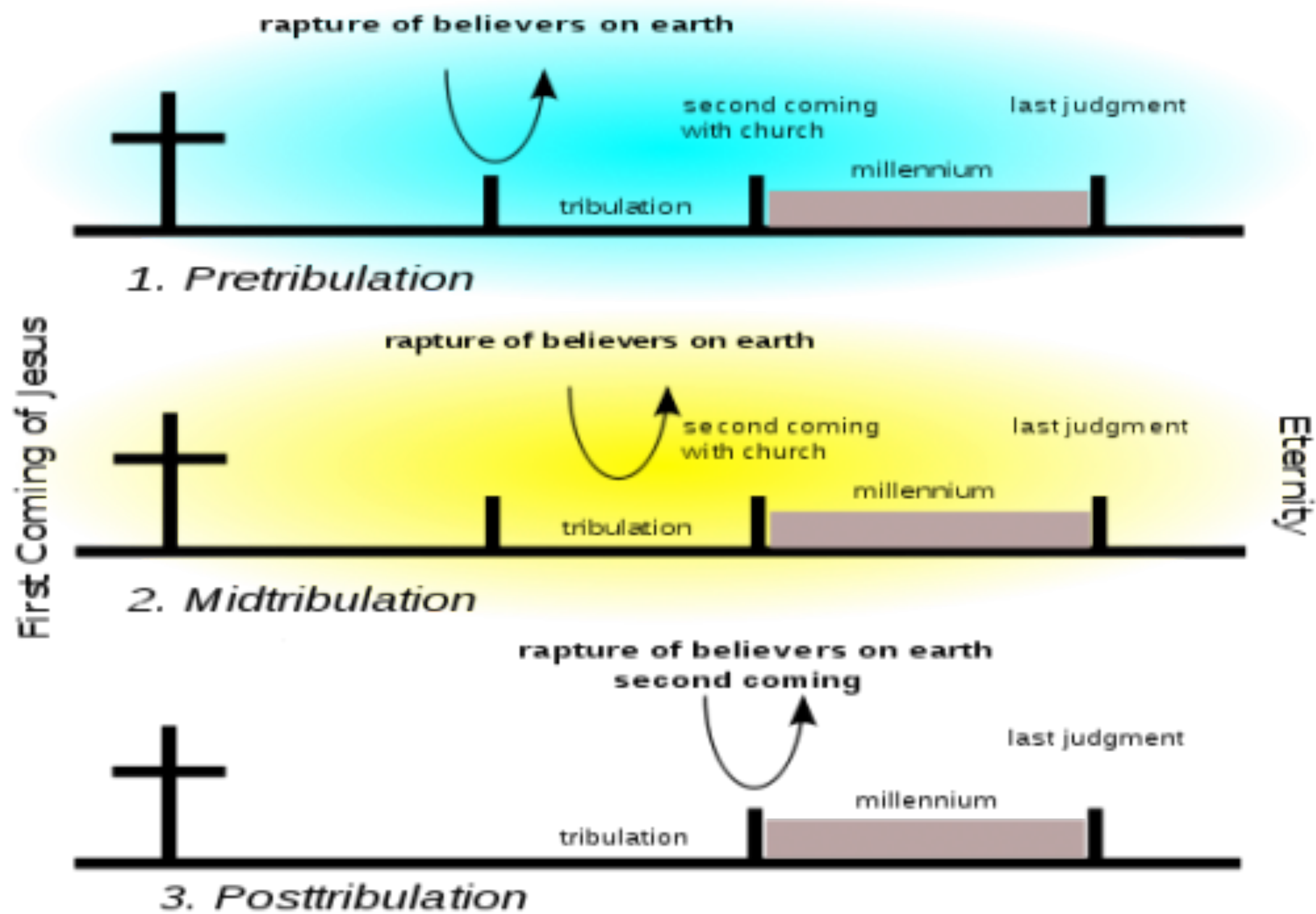
JESU 2. KOMME?

HVA ER TEGNENE?

1. DISPENSASJONALISTISK PREMILLENNIALISME

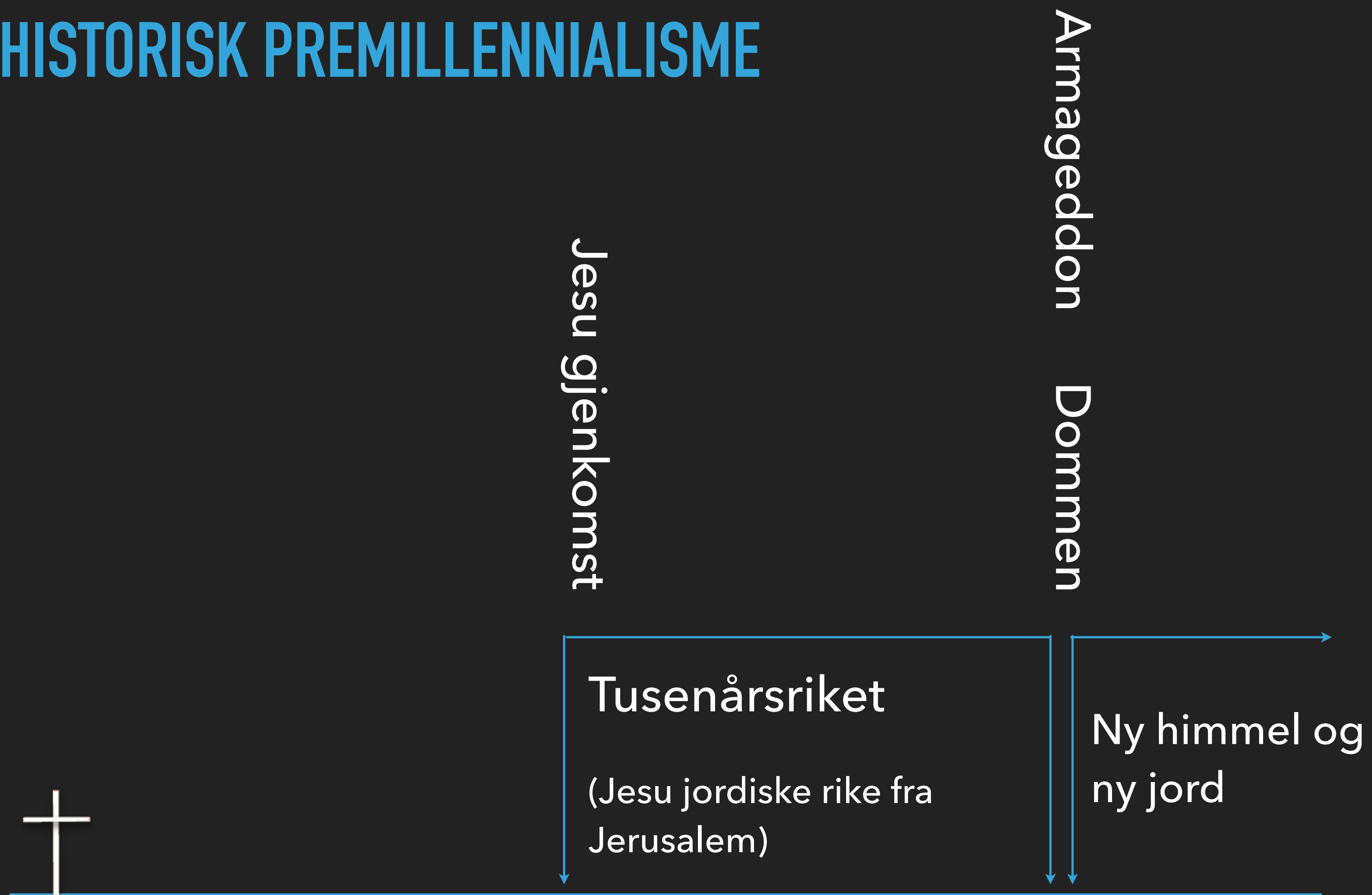
Comparison of Christian tribulation views

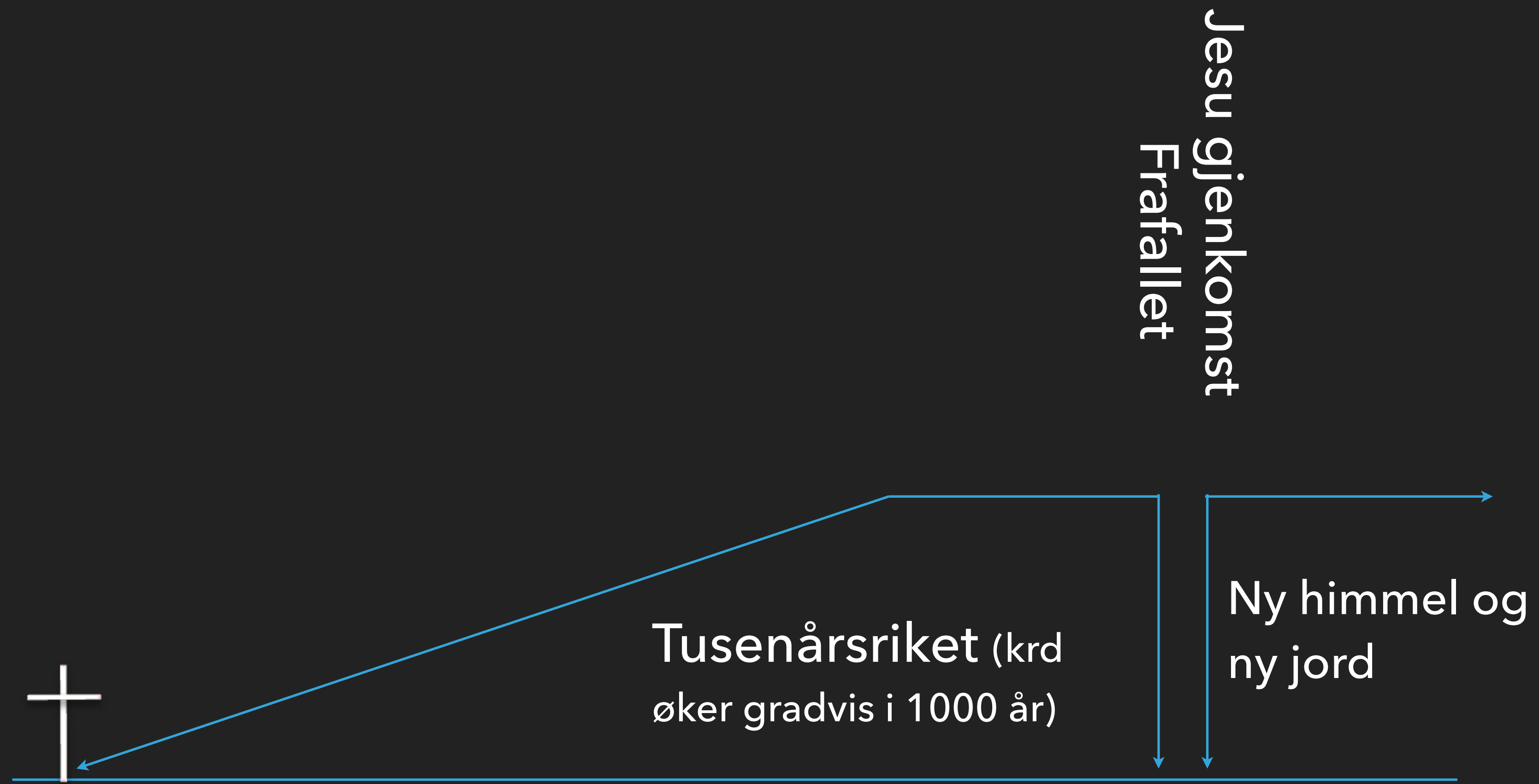
1. DISPENSASJONALISTISK PREMILLENNIALISME

2. HISTORISK PREMILLENNIALISME

3. POSTMILLENNIALISME

4. AMILLENNIALISME

5. ET MESSIANSK MELLOMRIKE

JESU 2. KOMME?

HVA ER TEGNENE?

(LOG edition)

- **Matt 24/Mark 13/Luk 21:** Jesus snakker om tempelets fall i år 70 og sin gjenkomst. De fleste tegnene gjelder mest sannsynlig tempelets ødeleggelse. Han ville ikke komme tilbake før etter år 70, men etter det kan han komme når som helst, med kosmiske tegn. Hovedpoeng: Vær alltid klar! (Matt 24:42) Deretter fire lignelser som poengterer at han kommer overraskende (24:37–25:13).
- **1 Tess 4-5:** Paulus bygger på talen til Jesus (Matt 24) med samme poeng: Vær alltid klar! Jesus kommer når man sier “fred og ingen fare”. (1 Tess 5:1-6)
- **2 Tess 2:** “Frafallet og “Den lovløse” før Jesus kommer igjen. Paulus bygger trolig fortsatt på talen til Jesus. Kan knyttes til tempelets ødeleggelse i år 70, eller det har med hendelser tett opp mot Jesu gjenkomst å gjøre. I så fall er det veldig diffust og vanskelig å forholde seg til. Ingen andre “endetidstegn” oppgis.
- **1 Kor 15,23-28:** Paulus forklarer hendelsenes rekkefølge slik: Jesu oppstandelse (23b) — Jesus regjerer som konge (25) — de dødes oppstandelse (23b) — døden tilintetgjort som den siste fienden (24b, 26) — Jesus overgir sin kongemakt til Gud sin Far (24a) og underordner seg Gud (28a) — Gud skal være alt i alle (v. 28b). Ingen tegn oppgis.
- **2 Pet 3,10:** Jesus kommer som en tyv i natten. Ingen tegn oppgis.
- **Åp 20,1-10:** Eneste stedet Tusenårsriket nevnes. Sannsynligvis ikke bokstavelig ment i denne sjangeren, siden det er vanskelig å finne plass til det i “skjemaet” i NT. Evt. må det være ny informasjon som bare Johannes fikk.
- **“Antikrist”:** Nevnes bare i 1-2 Johannesbrev, og der er de mange, og de har allerede kommet. Muligens samme som “Den Lovløse”, mens dyret i Åpenbaringen virker å være keisermakten i det 1. århundre.

JESU 2. KOMME?

HVA ER TEGNENE?

(LOG edition)

1. Ingen skal vite når det skjer! Det er poenget! (Matt 24:36-42, Luk 12:40, 1 Tess 5:1-2, 2 Pet 3:10, Åp 16:15)
2. Ingen skal være i tvil om at det skjer (Matt 24:23-27, Apg 1:11)
3. Misjon er viktigere enn å finne ut når Jesus kommer:

Mens de var sammen, spurte de ham: "Herre, er tiden nå kommet da du vil gjenreise riket for Israel?" Han svarte: "Det er ikke dere gitt å kjenne tider og stunder som Far har fastsatt av sin egen makt. **Men dere skal få kraft** når Den hellige ånd kommer over dere, **og dere skal være mine vitner** i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende." (Apg 1:6-8)

Hva med Israel? Hva med en 3. verdenskrig? (LOG edition)

Relevante tekster kort oppsummert:

- **Esekiel 38-39:** Symbolsk for Guds endelige dom over verdens ondskap, ikke en bokstavelig krig mot Israel.
- **Daniel:** Handler om tiden fram til Jesu første komme (inkl. år 70 e.Kr.), ikke hans gjenkomst. “Endetiden” er slutten på det greske riket, før Jesus kom første gang.
- **Joel 3:** “Josjafats dal” (v. 6-8) ikke geografisk i Israel, siden “Josjafat” betyr “Herren dømmer”. Det vanlige bildet om at Gud skal samle nasjonene til dom på Herrens dag (v. 4-5).
- **Sakarja 12-14:** Ikke en krig mot Israel, men mot Jerusalem. Det nye (åndelige) Jerusalem: menigheten.
- **Joh åp:** Armageddon er dommen over nasjonene som skjer på Dommens dag. Boka beskriver heller ikke en atomkrig, men Guds dom med et rikt, apokalyptisk symbolspråk.
- Disse tolkningene ga mye mer mening for de første leserne.
- “La dere ikke så lett bringe ut av fatning, og bli ikke skremt, verken av åndsbudskap, av påstander eller av brev som sies å være fra oss, om at Herrens dag alt er kommet.” (2 Tess 2:2)
- Vi har det vi trenger i Bibelen. Vi trenger ikke profetier og flere åpenbaringer som da uansett ikke vil bli kringkastet til alle kristne i hele verden så alle kan vite det samme.
- Jesus kommer overraskende, uten tegn som leder opp mot det, men med kosmiske tegn når det skjer.

Hva gjør vi mens vi venter?

1. Vær klar (Matt 24:42-51)
2. Ikke bli sløv om det drøyer (Matt 25:1-13, 2 Pet 3:3-4)
3. Arbeid/misjon (Matt 25:14-30, 2 Tess 3:6-13)

4. Ikke spekuler på tider og tidspunkter.
5. Ikke vær redd. “Dommedag” betyr ikke verdens ende, men syndens ende.

“Eskatologiens hjerte er ikke når eller hva, men hvem
— ikke en tidsplan, men en person.”

D.C. Allison